

Interventie

inderdaad onderaan kunnen plaatsen, en omgekeerd. Maar als zij werkelijk favorieten zijn en dus beiden een grote groep kiezers achter zich hebben, zullen alle andere kandidaten om de beurt afvallen. Sterker: als zowel A als B in de eerste ronde bij meer dan een derde bovenaan staat, dan kan men de hele afvalrace overslaan omdat de laatste ronde dan altijd tussen hen zal gaan. Geen andere kandidaat kan in dat geval immers meer dan een derde van de stemmen verzamelen.

Uiteindelijk wordt de uitslag bepaald door het aantal lijstjes waarbij A boven B staat, versus het omgekeerde. Op welke plek ze bij elk lijstje oorspronkelijk stonden doet er niet toe, hun onderlinge positie bepaalt de uitslag. En het heeft dus ook geen enkele zin om als je vóór A bent, B om strategische redenen onderaan te zetten. Alleen de onderlinge volgorde is relevant.

Volstrekt eerlijk dus. Natuurlijk kan het gebeuren dat iemand die in de eerste ronde de meeste stemmen krijgt maar geen meerderheid haalt, uiteindelijk niet wint. Maar is dat erg? Kennelijk voelt de meerderheid dan heel weinig voor die kandidaat en zien ze liever een andere lijsttrekker, nadat hun persoonlijke favorieten uit de strijd afvielen.

Wie dit een slecht systeem vindt, moet nog eens de uitslag van de Franse presidentsverkiezingen van 2002 erbij halen. Door de verdeeldheid op links eindigde Lionel Jospin in de eerste ronde als derde. Vóór een hele serie meer of minder extreme linkse kandidaten, maar achter Jacques Chirac en Jean-Marie Le Pen. En aangezien de tweede ronde alleen tussen de nummers 1 en 2 gaat, viel Jospin direct af. In een ander systeem had hij hoogstwaarschijnlijk de stemmen van de andere linkse kandidaten kunnen verzamelen, nu adviseerde hij met pijn in het hart zijn kiezers om op Chirac te stemmen.

Als er dan toch kritiek op het huidige stelsel mogelijk is, is het wel dat bij twee uiterst verschillende, maar populaire kandidaten de gematigde derde niet kan winnen. Als twee derde van de kiezers op deze twee stemt is het immers klaar en blijft een belangrijk deel van de partij met lege handen staan, terwijl het wellicht beter was geweest als de gematigde die voor iedereen acceptabel is lijsttrekker was geworden. Dat zo iemand altijd een grijze muis zou zijn, is ook zo'n hardnekkig misverstand, maar daar hebben we het wel een andere keer over.

Decentraliseren, maar dan hoe het wél moet

Door **Cor Trompetter**
Wethouder in Weststellingwerf

De snelheid waarmee de decentralisaties erdoorheen zijn gejaagd in combinatie met de bezuinigingen hebben gezorgd voor een

valse start: gemeenten weten niet hoe ze aan de vraag kunnen voldoen en burgers vrezen minder zorg. Het positieve uitgangspunt van de gemeente als eerste aanspreekpunt is daarmee naar de achtergrond verdreven. Dat is meer dan jammer, want juist sociaal-democraten moeten deze verschuiving omarmen.

S&D Jaargang 73 Nummer 3 Juni 2016

In Weststellingwerf, een rurale gemeente met 25.000 inwoners in Zuid-Friesland, slagen we daarin. Het geheim is een mix van sociaal-democratische uitgangspunten, ruimte voor burgerinspraak en een integrale aanpak met steun van de gemeenteraad.

Allereerst leggen we de uitvoering van alle drie de domeinen – naast zorg ook jeugd en werk – gezamenlijk bij gemeentelijke gebiedsteams. Deze integrale benadering is essentieel. Zo is er in gezinnen waar het met kinderen niet goed gaat vaak meer aan de hand en heeft gebrek aan werk en inkomen voor mensen niet alleen economische gevolgen.

Voor een appel en een ei hoogwaardige kwaliteit leveren is onmogelijk. Aangezien het college van B&W de decentralisaties als een van de belangrijkste, zo niet de belangrijkste taak ziet, hebben we ervoor gekozen om een hek om de begroting van het sociaal domein te zetten: financiële mee- en tegenvallers worden daarbinnen opgevangen. Eventuele gaten op andere beleidsterreinen vullen met geld voor de zorg, werk en jeugd kan dus niet. Bovendien hebben we ingecalculeerd dat de transitie de eerste jaren tot tekorten zal leiden. Zo is het mogelijk in alle rust te werken en niet geleid te worden door de waan van de dag.

Onderdeel daarvan is dat de gemeente verantwoordelijkheid neemt. Werk dat elders extern of op basis van detachering gedaan wordt, doen wij zelf. Als een van de weinige gemeenten hebben we een eigen orthopedagoog, gezondheidszorgpsycholoog en eigen maatschappelijk werkers.

Tegelijkertijd zoeken we heel nadrukkelijk contact met onze inwoners. Elke maatregel die we in het sociaal domein nemen, wordt in een vroegtijdig stadium voorgelegd aan het burgerplatform. Uiteraard vergt dat het nodige vertrouwen over en weer. Een burgerplatform waar men enkel aan individuele belangen denkt, kan niet en een gemeente die wel 'luistert' maar vervolgens niets met deze burgerinspraak doet, is evenmin wenselijk.

Deze dubbele aanpak biedt een aantal voordelen. We weten precies wat we aan onze professionals hebben, ze zijn immers bij ons in dienst. En door de input van het burgerplatform is duidelijk wat er in de gemeenschap leeft. Wanneer zelfredzaamheid en sociaal netwerk niet genoeg zijn, kunnen we een goede inschatting maken van de benodigde hulp en deze vanuit het gebiedsteam aanbieden. Op deze wijze geven we vorm aan de participatiesamenleving: op eigen kracht waar het kan, ondersteuning als het nodig is.

Andere gemeenten kiezen dus vaak voor een andere aanpak. Uiteraard is dat hun goed recht. Maar het kan geen kwaad om even kort de nadelen van twee van deze varianten te bespreken. Zo zijn er gemeenten met eigen teams waar een deel van de zorgverleners in gedetacheerd is. Dat levert bijna per definitie problemen op. Hoewel deze gedetacheerde medewerkers voor de gemeente werken, ligt hun loyaliteit elders. Omgekeerd heeft de gemeente geen volledige zeggenschap over wat deze zorgverleners doen en laten.

Een andere optie is het onderbrengen van de gebiedsteams in een stichting. Voor de lange termijn is dit niet minder dan rampzalig. Want hoewel deze gebiedsteams betaald worden door de gemeente en onder volledige verantwoordelijkheid van de wethouder vallen, leggen zij geen enkele verantwoording af aan de gemeenteraad en kunnen ze redelijk onbekommerd hun gang gaan. Juist als het mis dreigt te gaan, is bijsturen erg lastig.

Natuurlijk is Weststellingwerf geen blauwdruk voor de rest van Nederland. Daar zijn de lokale omstandigheden veel te verschillend voor. Wat andere wethouders en ambtenaren wel van ons kunnen leren, is dat je wanneer je als gemeente zelf verantwoordelijkheid neemt, je inwoners heel wat beter helpt dan als je alles uitbesteedt aan derden.

Met dank aan Sybrig Sytsma en Remco van Maurik